

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.	Szerkesztőség és kiadóhivatal	A hirdetések árszabálya:
Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.	BUDAPEST,	A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.
Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—	Szentkirályi-utca 28b. sz. a.	Egyéb hirdetéseknek:
Köziratokat nem küldünk vissza.	(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)	egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.— fel oldal ... „ 16.— nyolczad oldal „ 4.—
		A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A katekizmus reformja.

Nemsokára összeülnek Budapestben a különböző iskolák hittanárai, hogy megvitassanak egy fölülte fontos kérdést: a hittani kézikönyvek kérdését. Evek óta fölhangzó panaszok eredménye ez a gyűlés. Népiskolai tanítók, hitoktatók és hittanrok hosszas tapasztalataik alapján egyenlőkép hangsúlyozzák, hogy hittani kézikönyveink nehezséges, sokszor elavult nyelve, a tanítás, különösen az elemi tanítás természetes módjától nagyban eltérő előadása javításra szorul. A reform tehát elkerülhetetlen. Elismeri ezt minden gyakorlati férfiú s maga a nagyméltóságú püspöki kar is, a mely magas testület e nagy bölcseséget és körültekintést igénylő kérdést tanácskozási pontjai közé is fölvette.

Egy gondolom, ennek a mindenesetre döntő körülménynek eredménye a lánglelkű erdélyi püspök úr által folyó hó 24-ére összehívott gyűlés, a mely hivatalosan a jelzett tankönyvreformot előrevinni, sőt ha lehet, meg is valósítani. Tekintve már most a kérdés fontosságát, megoldásának nehezségeit, a hozzáfűződő országos érdeket és mélyreható következményeit, szükségesnek és a dolog érdekében állónak tartok egy-két szerény megjegyzést kockáztatni. Elég fontos e kérdés arra, hogy különböző szempontok szerint világítottassék meg és elég nehéz arra, hogy bárkinek hozzászólását fölöslegessé ne tegye.

Miről is van tehát szó? Két dologról. Szükséges-e a hittani, különösen pedig a népiskolai hittani kézikönyvek átdolgozása és ha szükséges, hogyan történjék az átdolgozás? Az első kérdésre könnyű a felelet. Az átdolgozást mindenki sürgeti, tehát szükségét mindenki érzi. Igaz ugyan, hogy különböző szempontok szerint fogják föl a dologot és a kézikönyvek reformját több, kevesebb jóakarattal, több kevesebb szakértelemmel tárgyalják, de annyi bizonyos, hogy mindnyáján világosságra, egyszerűsége és könnyűségére törekvesnek. E törekvés egészen helyes.

A józan pedagogia csak üdvözölheti. Amde másrésztől hiba volna azt gondolni, hogy a hitoktatás nehézségét egyedül csak a kézikönyvek képezik. Ez nagy tévedés. A keresztény elvek mélysége, a hit természetfölötti tulajdonságai olyan tárgyi nehézséget okoznak, a melyet semmiféle kézikönyv, semmiféle hitoktató el nem fog tüntetni soha. Ezt a szempontot mindazok szemelől tévesztik, a kik a népiskolai hitoktatás állítólagos eredménytelenségét akár jóindulatból, akár tudatlanságból (miként egy rövid életű pedagogia lap egyik infamis czikke tette) a kézikönyveknek hajlandók fölronni. A kik ebben az egyoldalú véleményben vannak azok, sohasem lesznek képesek elég elemi, elég könnyű és elég világos hittani könyveket találni vagy készíteni, mert a kereszténység titkait, a keresztény hit sarkalatos igazságait annyira világosan, szinte kézzelfoghatólag és a népiskolai tanuló által is fölfogható módon előadni a tárgy természeténél fogva lehetetlen. Épen azért szörnyű naivság azt hinni, hogy a kifejezések egyszerűsége a természetfölötti részek fölfoghatóságát is biztosítja. Példa erre a Gerely-féle «Kis Képes Biblia», a melynek feleleteiben az egyszerűséggel nem jár mindig a meghatározások dogmatikai szabatossága is.

A hitoktatás mindenkor nehéz dolog volt és különösen a népiskolában mindenkor nehéz is lesz még a legjobb tankönyvek mellett is, a melyenek nincsenek és a legképzettebb és a legfelkészültebb hitoktatók mellett is, a melyenek fölülte kívánatosak; a miért is csak helyeselni lehet minden mozgalmat, mely e nehézségek enyhítésére, vagy a mennyre lehetséges, teljes megszüntetésére irányul. S ebből a szempontból a föntebb említett gyűlést örömmel üdvözölöm. Remelem, hogy e kérdéssel szakszerűen foglalkozik s azt minden igényt kielégítő módon meg is fogja oldani.

Ezzel kapcsolatban azonban elő áll a másik kérdés is, hogy t. i. hogyan történjék a hittani kézikönyvek szükséges átdolgozása? E kérdést a nagyméltóságú püspöki kar bölcseségére hagyva.

ez alkalommal nem érintetem volna, ha egy tény nem állam előttem, t. i. Gerely-lőzsefnek folyó évi január 6-án a nagyméltósági püspöki karhoz nyújtott beadványa, a melyben kéri, hogy addigi működésére, elméleti és gyakorlati ismereteire való tekintettel a katekizmus gondos átdolgozásával, a nyilvános pályázatok mellőzésével ő bizassek meg, a mely esetben készségesen fogja a már három esztendő óta készen levő ilyen munkáját akár a püspöki kar, akár pedig az esetleg kijelölendő bírálatbizottság elé terjeszteni.

Nem tudom, mikép határozott, vagy mikép fog határozni e kérelemre nézve a nagyméltósági püspöki kar, de szorony véleményem szerint nagy hiba volna ilyen általános érdeklődésben az egyeni ambíciót, bármily tiszta önbizalomból és elismerésemelőtő egyszerűségből származnék is, eleje tenni annak a bizalomnak, a melyet az országos tekintély kölcsönöz. A kath. hitoktatás kérdése országos érdek, az egész magyar kath. egyházat érdeklő ügy; szükséges tehát, hogy megoldásán országos tekintélyek fáradozzanak. A keresztény nép hitbeli ismereteinek anyagi eszköze a katekizmus, esetleges téves hitének, helytelen ítéletének, hitkeleményeinek okozója is sokszor a katekizmus. Ezt tudva, mindenki igazat fog nekem adni, ha azt állítom, hogy elemi katekizmus írására nem kisebb dogmatikai mélytudás szükséges, mint a minőt a theologiai katedrán kívánunk. Minél elvontabb valamely dolog, annál nagyobb tudást igényel annak elemies tárgyalása, épen azért szükséges sok tudást összepontosítani e fontos ügy sikeres megoldásában; mert a ki azt hiszi, hogy elemi katekizmust írni annyi, mint egyes szavak és kifejezések között válogatni és a látszólag legkönnyebb és legerősebbet alkalmazni, az a kérdés külső technikájánál tovább nem jut és a könnyűség mellett nem biztosítja egyúttal a dogmatikai szabatoságot is.

Tekintve tehát a hitoktatás fölötté fontos ügyet, sőt országos érdekét, nem tartandó szoros gondolatnak hivatalosan kizárni azt a megbecsülhetetlen erőt, mely az ügy szeretetétől áthatott és lelkesített sokaságban található. A nemes verseny csak az ügynek válik javára, míg az egyéni bizalom, meg ha nagy névhez, vagy elismert tekintélyhez fűződik is, ha nem is a foglalkozásoknak, de mindenesetre az egyoldalúságnak veszélyét rejti magában.

Nem volna fölösleges ez alkalommal fölvetni a tulajdonjog kérdését is, a melyet a hittani könyvek lehető legnagyobb olcsósága tenné okadatolttá, de mivel mélyen meg vagyok győződve, hogy e közérdekű kérdéstől távol áll minden üzleti szellem, nem tartom szükségesnek fejtegetésébe bocsátkozni. A kiket az egyház szelleme éltet és az ügy szeretete vezérel, azoknak mellettekintetet nem szabad követniök.

Azon reményben tehát, hogy ezen országos fontosságú kérdés országos érdeklődéssel is fog találkozni, bizalommal nézünk a néhány nap

mulva összeülő gyűlés elé, a mely hivatva lesz tanácskozni a hitoktatás fontos kérdéseiben, megvitatni azon nagyjelentőségű kérdést, vajjon megbízatás, vagy nyílt pályázat adjon-e létet a hittani kézikönyveknek és megjelölni azokat az alapelveket, a melyekre kell majd fektetni a szükségesnek jelzett reformokat.

Esztergom.

Gazscentz Vilmos.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

Ébresszük föl és oleszszük kiapadhatatlan lánggá a tanítójelölt lelkében a hivatásszeretet, mely magáért a munka lényegeért lelkesít. Lássuk el mindazon külső és belső kellékekkel, a melyek őt igaz értelemben veit mesterre, művészsze avatják. Minél képzetebb, erkölcsiükben minél műveltebb rajok kibocsátása által törekedjünk számban apasztani amaz elemeket, kiket eme rövidebb úton kenyeret nyújtó pályára terelt a megelhetős ingere, kik azonban foglalkozásuk miatt gátolják a tanítói érdemes osztályt méltóbb erkölcsi és anyagi előrehaladásában. Törekedjünk úgy nevelni a leendő népnevelőt, hogy a tanítóképzőből kikerülve, legyen helyes érzéke az illem, magaviselet és társadalmi érintkezés formáinak megválasztására. Azok az erkölcsi és szellemi tulajdonságok, a melyek alapján őt tanárai «képesített tanítónak» nyilvánítják, jelentkezzenek meg külső viselkedésében is úgy, hogy a társadalomnak se legyen oka tiltakozni a képesítettség ellen. Értessük meg a tanítójelöltekkel, hogy az emberek épen úgy elítélik azt, a ki ruházkodására semmit sem ad s e tekintetben elhanyagolja magát, mint azt, a ki tulságos választékosságra törekedve öltözködik izléstelenül. Be kell látniök, hogy a feszelgő, nyeglő, izetlenkedő modor épen olyan visszatelesző, mint a merev érzékletlenség; az üres szátyárság, elbizakodott alböleselkedés épen olyan visszasság, mint a tétovázó bátortalanság, tudatlannak tetsző visszavonultság.

Vértezzük föl a leendő tanítót az erényre nevelés által a kor csábos ingerei ellen. A tanítónak szüksége van testi épségét, egészségét, főleg idegrendszerét kímélő mértékletes életmódra. Kell, hogy érzéki vágyait mérsékelní tudja. Tudjon lemondani a költséges élvezetekről, tudjon kevéssal megelégedni. Szüksége van testi és lelki edzetségre, hogy a bekövetkezheto nélkülözéseket és szenvedéseket elviselhesse. Jamborság, nyájasság, szelidség, istenfélelem, hitbuzgalom, az emberek jóléte iránti lelkesedés és honszerelem legyenek legszebb ékességei. Merülse örömeit mások örömeiből. Lelje kedvet a rendben, tisztaságban, takarékoságban. A valódi szépnek, igaznak, jónak élénk szeretetével bírjon. Jog, kötelesség s minden más nemes érzelem iránt nemcsak fogékonysága legyen, hanem ezekben vonzó példa gyanánt tündököljék. Gondol-

közösében, érzésében, szavában, eseményeiben legyen őszinte, nyílt, bátor, határozott, állhatatos, erélyes, következetes, ánde köpültekintéssel, előnyvázattal, önuralommal, önmérséklettel, hékes hajlammal párosulva. Legyen önbizalma, bühlttség nélkül. Jellemezze szofartás, szótakarékosság, igazmondás, igazságosság, vélemény-tisztelet, bátor föllepés, összefüggő készséges előadás, lelki éberség, szellemi és külső lürgesség. Tisztele a rendeleteket, törvényeket. Adja meg mindenkinek a köteles tiszteletet, legyen előzeny, de meg ne hunyá-zkodjék; óvakodjék mások kegyébe, barátságába belökodni. Törökodjék a műveltebb társaskörökbe beilleszkedni, ánde kerülje a föltünés minden nemét. Hangadó és komikus szerepre ne vállalkozzék, a tanítóhoz komolyság illik. A bizalmat ne hajhászsa, de a megnyilatkozó őszinte bizalmat viszonznia kell. Kerülje az érzékenykedést. Erkölcs, fedhetetlen jellem, szeplötlen, tiszta bersület legyen életészménye. Kedélye és szíve megnyilatkozásánál kérdezzék meg mindig esztét és viszont.

Ezeken kívül szüksége van a népnevelőnek tiszta fogalmakra, éles dísztingváló képességre, jó emlékezőtetre, egészséges képzelő erőre, helyes ítélésre, okosan következtelő elmére. Nem annyira sok, mint biztos és rendezett ismeretei legyenek. A néptanítói föladatot, a nevelésoktatás művészetét lehető leghatékóbban kell ismeren, ebben változhatlan szeretettel buzgólkodnia. Munkáját, mint részletmunkát, igyekezzék kar-társával egyesíteni. A maga munkáját, a maga eljárását másokénál többre ne becsülje. Tudjon kar-társaitól tanulni. A nevelő-oktatásra vonatkozó ismereteit megfigyelésekkel, tapasztalatokkal, önképzéssel állandóan gyarapítania kell. Fölgöngönsen szemmel kell kísérenie egyháznak és hazának közvetlen érdekeit. A kor hibáit, a társadalmi bajokat nyitott szemmel kell vizsgálnia; ezek okainak helyes megítélése után hatáskörében, töle telhetően gondoskodnia kell az orvos-lásról. A mit saját eljárásában a pedagógiai tudomány vívmányai alapján teveseknek ismer föl, legyen képes az ügy előbbvitale érdekeiből el is vetni, javítani; mert kell, hogy mindenben elfogulatlan megítélője legyen önmagának.

Nem követem e gondolatcsorok menetét tovább; azt hiszem, irányjelzésnek ennyi is elég. Szándékomat elértem: hátra, önzetlenül mutattam rá arra az igazságra, hogy a tanítóképzésben a szökóktatási érdekek az erkölcsnevelési érdeket egyrangúnak kell elismernünk. Ezt követeli a józan gondolkodás, mert attól a tanítótól, a ki csak a gyermek-oktatásra nyert kiképzést, csak tanítást várhatunk, de a népnevelést nem, mivel erre nem nyert nevelést. Ezt követelik társadalmunk számos bajai, melyek a nép erkölcsi nevelésének hiányait látszanak föltüntetni. De ezt követeli magának az erdemes tanítócsztálynak társadalmi és anyagi helyzete is, mert ha emeljük orvoslása nem várható, vagy késik kívülről, akkor belül, a tanítóképzésben kell erre mó-

dot keresni, e mely mód nem lehet más, mint a leendő népnevelők behatóbb neveltetése.

Szöke Sándor.

Üzenet az én jó kis leányaimnak.

Négy kis levelezőlap fekszik előttem, messziről küldték mosolygó ajkú gyermekek; a lapokról kék nefelejtsek tekintenek reám és azt susogják, egy kicsi falucsában gondolnak reám azok, kiket én is szeretek. Kicsi lapok, melyekre apró betűket szöttek kis kezek, mily kedvesek vagytok nekem; szöszke hajú apróságotok, kik azokat a kis lapokat írtátok, tudjátok-e, hogy derüt, nap-sugarat küldtetek annak a szívébe, ki mostan olyan messzire van tőletek.

Tudjátok-e? — De már hogyan is tudnátok, mekkora örömet okozott nekem az a kicsi lap, melyre azt írtátok, hogy azonnal írjam meg, szerencsésen érkeztem-e haza. Dehogyan tudjátok ti ezt! Vagy ha tudjátok is, akkor is azt hiszitek, annak örültem oly nagyon, hogy egyszerre kaptam négy, piros selyemrózsás, kék nefelejtéses lapot; négy olyan lapot, melyen még fekete szárnyú fecskemadár is van, sőt fehér gyöngyvirág is, mit a ti «kisasszony»-tok úgy szeret. Ti ezt gondoljátok és minnek is mondanám el nektek, hogy míg leveleteket olvastam, azokra a ridég szívü emberekre gondoltam, kik azt mondják, hogy a mai világban nincsenek is igazi gyermekek; minnek mondanám el, hogy egyszer olyan szomorúságot okozott nekem azzal valaki, mert azt mondotta, hogy a mai világban oly kevés embernek van szíve, vagy ha van is, nincsen benne szeretet. Oh ilyesmit nem értetek ti meg, ilyesmit nem értenek meg nálatok a felnőtt emberek és ha ti köztetek vagytok, magam sem értem, magam sem hiszem el az ilyen fura beszédeket.

Nem értitek meg, hisz a ti világtok egész más világ és én visszatérve gondolatban hozzátok, magam is azt érzem, hogy arra ti felétek, ottan nálatok, kikaczagják azt, ki olyasmiről beszél, hogy a mai világban szív nélkül is születnek emberek. Nem mondom én nektek, hogy leveleteknek azért örültem, mert ennek az ellenkezőjét hitették el velem, ti csak higjétek azt, hogy a piros rózsáknak örültem, hiszen nem fogtok csalódnai azért, mert igazán örömmel telt el azok szemlélésén a szívem; hisz én is tudom ám, hogy a piros szín a szeretet színe. Higjétek el, hogy annak a sok kék virágnak is örültem, melyeknek testvéreit annyiszor hoztátok el nekem, mert nemcsak ti tudjátok, én is tudom, hogy ennek a virágnak nefelejtse a neve.

Nemsokára én is írok nektek hosszú levelet, megírom majd benne, hogy mennyire örültem annak, hogy írtátok és ha összedugjátok buksi, szöszke fejétek, nem csalódtok, mikor elmondjátok egymásnak, hogy a «kisasszonynak» nagy örömet szerzett a levelezőlap piros rózsája, kék nefelejtse, fekete szárnyú fecskemadara.

Elküldöm a levelet nektek, megírom majd

benne, hogy szerencsésen érkeztem haza; megírom majd én is, miként ti is tettétek, hogy éljetekek addig is boldogul, míg újra láthatlak benéteket. Magyarul kezdem én is, miként ti, hisz megértitek, ha ezt írom: «Édes, jó leányaim!» Megértitek, én tudom, sőt azt is tudom, hogy leveleimet fehér selyempapírba takarva, még a télen is megletem, kicsi könyveteknek fekete betűs lapjain.

Leveleteket én is elteszem, hogy megnézhessem olykor-olykor azokat a fekete betűket, hogy megmutassam annak, ki esetleg kételkednék abban, hogy még mindig vannak szerető szívek. Elteszem azokat a kicsi lapokat, hogy sokszor megnézhessem, mit írtatok nekem egykoron, hisz ki tudja, hova visz még el közületek a sors és kapok-e valaha ily kedves levelet? Ki tudja, ir-e valaha ilyen formát valaki: «éljen boldogul, míg újra láthatom». Ki tudja, olvashatok-e még ehhez hasonlót: «Gute Nacht, jetzt gehé ich schlafen, édes kisasszony, ich grüsse Ihnen von Herzen!»

Azért is drága nekem a ti leveletek, mert este írtatok azt, hisz arra, feleletek olyan szép az alkonyat. Mikor a napnak tüzgolyója eltűnik a karsú fenyők, hajlós nyírfák között, akkor esendül meg ott az estharang, szavára imára kulesolódnak a kezek, azután esend lesz, aludni mennek az emberek. Oh olyan szép is nálatok az alkonyat, azért esik olyan jól, hogy akkor írtatok meg nekem a nefelejtés lapokat, mikor a templomban megszólal a harang és kicsi ajkatokon meg-esendült az ima: «Gegrüßet seist du Maria».

Pénzeskút.

Oszoly Jolán.

A kath. tanítóegyesületek szövetsége.

Jóleső örömmel konstaláljuk, hogy katolikus tanítóinkban mindinkább gyökeret kezd verni ama tudat, hogy fönmaradásunk első és legszükségesebb alapföltetele: az összetartás. Viharos felhők tornyosulnak fölöttünk, melyek a nyugaton úgyszólván már mindenütt lecsaptak, elpusztítván azt, a mit évszázadok óta ápoltak: a válásos nevelést. A megcsalatott és csalódott kerteszek látván fáradságos munkájok pusztulását és e pusztulás körülményeit, mentőesónakra ültek, azaz: szövetségre léptek egymással, hogy önállóságukat és a katolikus iskolát minden körülmények között megvédhessék és hogy anyagi jöletöket előmozdíthassák.

Mintha a magyar katolikus tanítóinkban több életfilozófia volna, ők nem várják be a pusztítást és ennek következményeit, nem akarnak nyugati testvéreik sorsára jutni.

Nem kutatom, de jól esik; jól esett már akkor, mikor a herezegprimás «A magyar katolikus tanítók országos bizottságát» megerősítette, jól lehet e bizottságot nem tartjuk kielégítőnek, nem tartjuk elégségesnek dacára annak, hogy az életrealitástól föle elvitatni nem lehet. Szép, fontos teendőket tűzött ki s szép teendők várnak is reá. A jót elérni igyekezett anélkül, hogy az ellenséget ingerelte volna. Foglalkozott olyan

fontosabb kérdésekkel, melyek az elmét mindig igénybe vették. S mégis, ha tanítóink és iskoláink helyzetét tekintjük, ki kell jelentenünk, hogy mi a bizottság mellett fontosnak tartjuk, hogy katolikus tanítóink szövetségre lépjenek.

A ki állását szereti, az kartársaihoz ragaszkodik; ez áll első sorban azon állású emberekről, kik szellemi érdekeket képviselnek, tehát a tanítókról is. Ha egyes társadalmi osztályok egyesülnek, teszik azt mindenekeelőtt azért, hogy állásuk anyagi oldalát biztosítsák: ők az egyesülés által azt akarják, hogy munkájukat megbecsüljék, hogy érdekekben kedvezőbb törvényeket hozzanak, hogy eszközöket teremtsenek, hogy a szükség idején egymást támogathassák stb. stb.

Minderre szükség van nálunk is és azért volna kívánatos, hogy valamennyi katolikus tanítóegyesület egymással szövetségre lépjen. Mi örömmel üdvözöljük az uttörőket (a győrvidéki és az erdélyi szövetséget) és kitartást kívánunk nekem épen könnyű munkájukhoz. *Egyet ne felejtsek: a magasatos célt, melyet maguk elé tűztek, csak akkor fogják elérni, ha kitartásuk lesz; ha erejük és bátortalanságuk az esetleges megtámadások dacára, a kitűzött cél felé vezet. Csak azt ne gondolják, hogy az ellenség nyugodtan nézi szervezkedésöket! Mikor öltött valami igazán katolikus eszme testet, hogy az ellenség támadásainak ne lett volna kitéve?*

Kívánjuk, hogy a katolikus tanítók szövetsége ne csak szimbólum legyen, hanem valódi szövetség, mely arra szolgáljon, hogy a tanítók érdekeit igazán előmozdítsa, valamint arra is, hogy a tanítók és az általuk nevelt magyar ifjúság együttérzésének kifejezője legyen. A. J.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Éhező iskolásgyermek. Néhány év előtt fővárosunkban megindult olyan mozgalom, mely ezélfjúl tűzte ki, hogy éhező iskolásgyermekeket étellel lát el, akár olyanokat, a kik az iskolától nagyon messze laknak, akár olyanokat, a kiket szüleik nem képesek élelemmel ellátni. A mozgalom nem sok eredményt ért el, s most már alig hallat magáról. Mint nálunk minden mozgalmat, úgy azt is külföldről importálták hozzánk, a mi abból is kiténik, hogy Nemetsországban már évek óta gyűjtönek arra vonatkozó statisztikai adatokat, s nem egy hasonló egyesület ugyanezek évek óta fáradhatatlanul működik, azonképen kevés eredménnyel. Megdöbbentő például, hogy Szászország fővárosában: a szép és fényes *Drezdában* milyen sok az éhező iskolásgyermek száma, még pedig az olyanoké, a kiket szüleik saját hibájuk folytán, vagy azon kívül nem képesek élelemmel ellátni. A hivatalos statisztika 3400 ilyen gyermeket mutat ki *Drezdában*; a támogatásra állam vagy város semmit, vagy nagyon keveset eszelepszik, apró szubven-

előcsökkenésben részesítvén azt az egyetlen társulatot, a mely törődik azokkal a szerencsétlen gyermekekkel. Ez az egyesület pedig csak 50 gyermeket képes ellátni, mert a társadalom közönye folytán nincs több évi jövedelme 10.000 márkánál. Nem egészen 200 márká jutna egy gyermekre, a mi elég tisztességes ellátásokra gyantafá. Szégyenletes dolog azonban, hogy csak alig minden hatvanadik gyermeket láthatnak el élelemmel.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A gyulafehérvári római kath. néptanító-egyesületi helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai ezenül tisztelettel meghívóznak. Táragsorozat: 1. A gyűlést megelőzőleg, reggeli 8 órákor szentmise az anyatanteremben, hol a tagtársak testületileg vesznek részt. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A szemléltetés a számtan tanításánál. Értekezés: Székely Lajostól. 4. A tanító, mint mérész és selyemfenyész. Értekezés: Kelemen Lászlótól. 5. A tanítók országos élelbitozsítás, előterjeszt: Demónkos János. 6. Titkári jelentés. 7. Pénztári jelentés. 8. Tárgyalásra kitűzettek: a) testi fenytésben a tanító jogköre; b) minő eredménnyel járt az V. és VI. osztályban az oktatás? c) az osztályismétlés káros hatása. 9. Jelentés: az országos tanítói nyugdíjtörvény revíziója ügyében kifejtett egyesületi működésről s annak eddigi eredményeiről. 10. Indítványok. Déliben 1 órákor közebebe a Gándócs népkerti pavillon dísztermében, melyre a gyűlésenmegjelenő tagtársak mindnyájan hivatalosak. Gyulaán, 1902 évi augusztus hó 15-én. Székely Lajos, tanító, egyesületi jegyző. Kny Antal, kerületi esperes, egyesületi elnök.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat legújabb népiskolai tankönyv-kiadványai. A Szent-István-Társulat elismert érdemű módon gyarapítja abbéli dokros érdemeit, melyet kiérdemelt azval, hogy a kath. iskolákat kiváló szerzők jó munkáival iparkodik ellátni. A múlt iskolaév elején indította meg a *Katholikus népiskolai tankönyvek* című sorozatát az osztatlan falusi népiskolák számára, mely sorozatban megjelentek 1. *Földrajz*, írta Györfly János; 2. *A magyarok története*, írta Györfly János; 3. *Természettan*, írta Györfly János; 4. *Természettan és Fegyvtan*, írta Györfly János; 5. *Alkotmánytan*, írta Hamori Márton; 6. *Számolási gyakorlatok* I—IV., részben szerkesztette Bertalan Vincze. E magyar kiadási tankönyvek nagy része rövid egy év leforgása alatt 2—3 kiadást is megért, a mi hasznavehetőségüknek és hezagpótló voltuknak leglényesebb bizonyítéka. Most e könyvek német és tót kiadásban is megjelentek a következő címekkel: 1. *Geografie*, 2. *Geschichte der Ungarn*, 3. *Naturgeschichte*, 4. *Naturlehre und Chemie*, 5. *Verfassungsgeschichte*, 6. *Zemepis*, 7. *Dejepis*, 8. *Prírodopis*, 9. *Szlospít*, 10. *Ustavoreda*, 11. *Poctovna I—IV.* Mindezek épúgy, mint a magyar kiadásuk, kemény kötésben, vászonhátall vannak olátva és díszesen illusztrálva, aruk egyenkint 20 fillér. Ugyaneseak most jelentek meg: 1. *Földrajz* a városi katholikus iskolák IV. osztálya számára. Sok képpel. Írta Györfly János. Ára kemény kötésben 48 fillér. 2. *Földrajz* a városi katholikus iskolák V—VI. osztályai számára. Sok képpel. Írta Györfly János. Ára kemény kötésben 64 fillér. 3. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismétlő leányiskolák számára. Szerkesztették: Dreissner F., Györfly János és Róvó L. Ára I. ker. Mindezekből augusztus hónap folyamán kívánatra szivesen küld a kiadóhivatal bevezetés céljából tiszteletpéldányokat. Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk még a *Györfly féle Fehé-Egyszeregyet*, mely kiválóan praktikusnak bizonyult taneszköz a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisz-

ter approbátóját is elnyerte. Ára vászonra húzva, léczekkel ellátva és utasítással 3 kor. 20 fillér. A Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg s ugyanott kaphatók a következő népiskolai munkák is: 1. *A magyar nemzet története*, kapcsolatban a világtörténelem főbb eseményeivel. A kath. népiskolák felsőbb osztályai számára. Írta Györfly János. Ára kötve 48 fillér. 2. *Gazdaság- és kertészettan* fiúk számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 3. *Gazdaság- és kertészettan* leányok számára. Írta Mócsy László. Ára kötve 48 f. 4. *Olvasókönyv* a gazdasági és általános ismétlő fiúiskolák számára. Ára kötve I. ker. 5. *Katholikus falusi iskolások Olvasó és Tankönyve*. Oszatlan népiskolák III—VI. osztályai használatára. Szerkesztette Ember Károly. Tartalma: 1. Olvasmányok (III—IV. oszt. r.). 2. Földrajz. 3. Természettan. 4. Természettan. 5. Gazdaságtan. 6. Történelem. 7. Alkotmánytan. 8. Egészségtan. 9. Magyar nyelvtan. 10. Olvasmányok (V—VI. oszt. sz.). Ára kötve 88 fillér. E munkák mind a Szent-István-Társulat saját kiadványai s mint ilyenek a katholikus iskolákban *első sorban* csak ezek használhatóak, mely körülményt a t tanító urak sziveskedjenek becses ügyelmükre érdemesíteni. Akár jegyzéket, akár mutatványpéldányt szivesen küld a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

VEGYESEK.

Fölhívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatósága tisztelettel kéri a főtiszteletű esperes-tanfolygjelő, plébános-igazgató, valamint a katholikus iskoláknál működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetésük alatt álló iskoláikban **kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált** iskolai könyveket vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen elbírálás alá is eshetik. A Szent-István-Társulat **«Jegyzéke»** a jövő 1902—1903. iskolaévre már megjelent s kívánatra készséggel küld belőle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

Szives tudomásul a magyar kath. országos bizottsága i. t. Tagjainak. Folyó hónap 27-ik napjára hirdetett gyűlésünket közbejött akadályok miatt folyó évi szeptember hó 15-ére, a római zarándok-utat megelőző napra kellett teljes tárgysorozatával együtt áttennünk. Kelt Nagyváradon, 1902. aug. 19. Dr. Steinberger Ferencz, egyházi elnök, Ember Károly, világi elnök, Számborszky Rezső, elnöki titkár.

A magyar kath. tanítók római zarándoklata. A római zarándoklatban való részvétellel jelentkezési határideje augusztus 31-ik napja közeledvén, ismételten föl hívjuk arra a lelkes és tanítói kar figyelmét, hogy minél számosabban jelentkezni és az ügynek minél több résztvevő támogatót toborozni sziveskedjenek. Gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök úr ő méltósága két egyházmegyéjébéli tanítót fog saját költségén II. osztályon Rómába küldeni. E Eminenciájára a bibornok hercegrímás nagyon élénk érdeklődéssel figyeli a kath. tanítók római zarándoklatának mozgalmát, melynek sikere a kath. tanítók együttérzésének megnyilatkozása. Kar-

társainkat ezáltal is fölkérjük, hogy a határidőt betartva és semmi áldozattól vissza nem riadva minél hamarabb jelentkezzenek. Mutassuk meg, hogy munkánkon kívül más alkotásra is képesek vagyunk.

A katecheták értekezlete. Az augusztus 24-ikén, vasárnap délelőtti 9 órakor a budapesti központi papnevelő intézetben tartandó katechetikai értekezlet tárgysorozata a következő: 1. A katekizmus-kérdés. Előadó Zellinger Vilmos dr. segédlektész. — 2. A biblia, szertartás-tan és egyháztörténet az elemi iskolában. Előadó Palkovics Viktor espereslelkész. — 3. A polgári és kereskedelmi iskola vallásnevelése. Előadó Sebők Imre dr. hitoktató. — 4. A tanítóképző intézetek vallásnevelése. Előadó Virág István tanítóképző hitnadr. — Az értekezletre mindazok az egyházi férfiak hivatalosak, a kik a vallásneveléssel érintkeznek, vagy gyakorlatilag foglalkoznak, illetőleg foglalkoztak.

Tanítók jelkigyakorlata. A Nagyszombat kerület tanítói Wenzl Ferencz nagyszombati kerületi alesperes, baloldályoldónak vezdeményezésére és közbenjárására a nagyszombati Helytartásügyi tanács kollegiumában szentgyörgyi körúti tartották. Megjelentek: *Göszlőszéler* Miklós Nagyszombati; *Hollósi* K. Károly; *Hollósi* F. András; *Hornóczy* Lajos Zavar; *Jakabcsy* Gyula Spácz; *Józsy* Pál Zsuzs; *Küttler* Anjos Májtony; *Lakatoska* Márton A. Korompa; *Lédeczy* Lajos Buesány; *Pastéka* Lajos Anny; *Révész* Lajos Pasztakúri; *Roszényi* Pál Geszti; *Schwarz* Lajos Nagyszombati; *Urban* Sándor Ratkócz; *Zabonyi* Pál Zavar; számszerint 15-en. Augusztus 4-én, azaz hétfőn este vette kezdetét ezen újászületés nagy munkája. A szentgyörgyi P. Alaker kormányzó helyettes tanítás és böles lelkivezetése alatt folytak le. Elművelésének anyaga magas színvonalon állott szivvel. Meggyőző volt a különösen a kath. tanító működését illetően, így elművelés volt arról is, minő állást foglal a római kath. néptanító a társadalomban? Mi a néptanítónak tudományosan, erője? Mitől függ a néptanító feladatának helyes megoldása; minő tulajdonokat kell a néptanítónak elsajátítania; hogy nehéz hivatalának megvalósítható és kit kell eszményképül választania? Mire van legnagyobb szüksége? Honnan merítsen erőt nehézségeinek megoldásában? A föld. Száz. Magyarország Nagyszombati, a mi edes jó Anyánk. S a meggyőző szöveg, a világos igazság hatott is. Az emittett mag nem esett sem az újszere, sem kópor sziklára, hanem jó földre. A helygyörgyi szentgyörgyi. A jelkigyakorlatokon résztvevő tanítók: *Hollósi* Károly, *Hollósi* F. András, *Hornóczy* Lajos, *Jakabcsy* Gyula, *Józsy* Pál, *Küttler* Anny, *Lakatoska* Márton, *Lédeczy* Lajos, *Pastéka* Lajos, *Révész* Lajos, *Schwarz* Lajos, *Urban* Sándor, *Zabonyi* Pál.

Ertesítés. A magyarországi kath. tanítók országos bizottságának szept. 27-ére hirdetett gyűlése a római zarándókatra való tekintetből a zarándókat elindulása előtt mára, szept. 15-ére teteltett át.

Van-e egység a kath. tanítók között? Egyik polgári naplón a magyarországi tanítók országos bizottságának gyűléséről írván, a többek között arra is utalt, hogy számosan látható, hogy a kath. tanítók között nincs egység és hogy a dúsan támogatott kath. tanítók országos bizottsága és annak nagy költséggel folytatott (?) *hazipótló irrodája* sem sokat tesz a kívánatos egység érdekében. Hevryre azitástent kijelentjük, hogy bizony az illető irrodító vagy nem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy bizony a mi kath. országos bizottságunk működését főleg a kath. tanítók lelkesedése és e lap által teremtett összefogás tartja fenn. *Központi irrodánk még nincs*, de ha Isten is úgy akarja, akkor az is lesz, de csak lesz! A szervezetét már tárgyalta a kath. tanügyi tanács, el is fogadta azt és csakis pénz kellene hozzá, hogy az irroda megkezdhesse működését, mert helyiséget nemcsak a Szent-István Társulat ajánlott föl erre a célra. Az irrodánk ezidő szerint egy fillérre sincs, tehát sajnátságos, hogy egy kath. hírlap irrodító ily tájékozatlansággal írjon kritikát hangon egy oly intézményről, a melynek létesítésén éppen azok dolgoznak legjobban, a kiket leszólami mert. Az elismerésnek és buzdításnak ily formája után azután való-

ban nehéz lesz a jobbaknak pusztán lelkesedéséből, még személyes anyagi áldozatokkal is létrehozott intézményt. a magyarországi kath. tanítók országos bizottságát és annak kath. tanügyi tanácsát fontartani, de nem csak, hanem a kívánt cél felé fejleszteni. Jó volna, ha illetékes politikai lapjaink egy kissé nagyobb körültekintéssel foglalnák a *„jólétkü tudósítók”* közléseit.

A Magyarországi tanítók országos bizottsága szept. 19-én tartotta az Akadémián évi közgyűlését. A gyűlés legfontosabb tárgyat a szakosított tanítóképzés és képesítés kérdése képezte. Mohar József előadó javaslata élénk vitát provokált, a mely közben több hang emelkedett a tanítóképzés és képesítés államosítása mellett. sőt Láng Mihály tamadást intézett az apácák működése ellen. Azt hangoztatta, hogy az apácák nem tudnak nevelni, mert ők nemcsak oklevél nélkül működnek, hanem magyarul sem tudnak. Ez indokolatlan légből kapott támadásra Gusztáv Vilmos igazgató állt föl szólásra, s erőyes szavakkal a leghatározottabban visszautasította az alapítványi vádakat. Hangsúlyozta a katolikus képezdék hazafias működését és a katolikus egyház érdemeit a magyar nemzet nevelésében. Kérlelhetetlenül elítélte azokat, kik az egyházat a magyar hazafiság hiányával merik vádolni. Nagy hibának mondotta a politika erőszakos bevonását a pedagógiai kérdések tárgyalásába. Most Láng Mihály sietett kijelenteni, hogy nem volt szándék az apácákra sérteni. Mentetgetőzése után Ember Károly tanár védelmezte a katolikus tanítónépzőket, konkrét példával igazolta az állami képezdékben divó ama helytelen rendszert, hogy a pedagógiából kikerült, teljesen taputatlan fiatal polg. isk. tanárokat neveznek ki tanároknak. Van-e azután ezeknél gyakorlati érzék, a tanítók neveléséhez? Foiszóltja Lángot, ha támadott, hál álljon is elő konkrét példával, mert hangzatos frazisekre és pietyka beszédre nem ad semmit. A tanácsmány másik tárgyat a tanítói fizetések szabályozása képezte, melynek előadója Gábel Jakab volt, ki szintén nem igen bizelgett javaslataiban a hitfelekezeti iskoláknak. A gyűlés tárgyalta még bővebben is foglalkozni fogunk.

Halalozás. A következő gyászjelentést vettük: A sárospataki rom. kath. iskolázók fajtalomeit szívevel jelenti, hogy lehetai Lehoczky József rom. kath. elemi iskolai tanító aug. hó 20-án, életének 51-ik. évében tanítói működésének 31-ik évében türelmetlenséggel és a hatott szent-ségek ajtatos fölvétele után az Urban elhunyt. A megboldogult földi maradványait aug. hó 21-én d. u. 6 órakor a helybeli rom. kath. temetőben a főtámadás boldog reményében nyugalomra helyezték. Az engedtező szentmise áldozatot az elhunytnak lelki üdvéért aug. hó 22-én d. e. 9 órakor mutatják be a Mindenszentek a helybeli rom. kath. templomban. Adj Uram örök nyugalmat neki és az örök világosság fényeskedjék neki! Sárospatak, 1902 aug. 20-án.

Szerkesztői üzenetek.

F. K. Félhasználok. — **Cs. J.** Bendesen pályázatot hirdetnek a megüresedett helyekre: de ily pályázat ezideig még nem jelent meg. — **D. K.** Fámogatni fogjuk. — **G. V.** Közzétettük. — **x.** Köszönet a beklüdtől tudósításért. — **r.** A jövő szám hozza. — **Sz. J.** Megsürgeljük. **K. R.** A korpóték még akkor is megüeti, ha az öt évből mondjuk négyet, egy más állomáson töltött. A tanító az ötödéves korpótékot meg kell, hogy kapja, ha az öt szolgálati évet betöltötte és arra törvényes igénye van. — **P. Ö.** Mi nevalárrással kaptuk a közleményt. Intézkedünk. — **V. J.** A korpóték a rendes fizetésnek kiegészítő része s így rendes előnyös havirésztetekben illeti meg a tanítót. — **Gy.** Köszönet. — **T. A.** Közzétettük. — **V. T.** Jónni fog. Köszönet. — **B. F.** Igen, azon egyházmegyei szokás szerint törönnik az osztzkodás, a mely egyházmegyéhez tartozik az illető tanító. — **N. J.** Megsürgeljük.

Többeknek. Lapunk szerkesztőjének lakása aug. hó 1-től IV. Molnár-utca 11.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Pöstyéni kath. népiskolában két tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: *a)* 800 kor., a hit iskolában ismételt iskoláért, 60 kor., a leányiskolában fölváltott tanításért 25 kor., 1126) fizetés, lakás vagy megfelelő lakpénz. Folyamodványok *iskolaszékre* címezve *aug. 31-ig* beküldendők. Férfitanítónak orgonálásban jártasnak kell lenni a mért kidőn jövedelemre számíthat. *Smerényi Géza*, igazgató-tanító. 388 1-1

A kis-apathi (Barsm.) osztálytanítói állásra pályázat hirdették *augusztus 31-ére*. Fizetése: egy szoba, 800 kor., állássegéllyel, a fűtésre elegendő fölvágoti fa. Pályázhatnak okl. és kepezdőt végzett kántorságban jártas tanítók. Kántoriakban segédkezni tartozik, azért 140 kor. kap. A kérvények *iskolaszékre* és *15t. Karácsonyi Sándor* plébánoshoz küldendők u. p. A-Maróth. Az iskolaszék meghozásából *Vágner János* kántortanító. 387 1-1

Tokod (Esztergom) róm. kath. népiskolája III. tanteremre pályázat nyitatták. Jövedelme: állássegéllyel együtt 800 kor. évi fizetés. Kötelező a kijelölendő osztályokban a mindennapi és ismételt tanköteleseket oktató és a növendékeket az isteni szolgálatra vezetni és fölöttük fölügyelni. Pályázhatnak oklevéllel bíró férfitanítók *aug. 28-ig*, mikoraiig a pályázatok a tokodi róm. kath. iskolaszékre címezve *Pelczér Lipót* plébánoshoz Doroghra (Esztergom) küldendők. 385 1-1

Batorkeszi róm. kath. magyar elemi népiskolához egy szobával és 800 koronával díjazott osztálytanítói állásra pályázók okleveles tanítók fölszerelt kérvényeket *aug. 31-ig* a hat küldjék alulírottakhoz. Köteleesség: egy osztályt és ismétlőseket tanítani, kántorságban segédkezni. Batorkesz 1902 augusztus 14-én, *Erdőssy István* plébános. 380 1-1

A nógrád-pataki kath. másodtanítói állásra pályázat nyitatták. Javadalom: 800 kor., egy szoba a szükséges butorzattal és egy ői fa. Köteleesség: a rábizott osztályokat vezetni, a növendékeket a templomba kísérni, ott roájuk fölügyelni, kántorságban segédkezni, szükség esetén önállóan vezetni. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak *aug. 30-ig*. *Iskolaszéki elnök*. 391 1-1

Broczkó (Nyitra) róm. kath. iskolájánál negyedik tanítói állomásra *szept. 20-ig* pályázat hirdették. Fizetése 800 kor.; szoba, téli tüdőanyagga, s legszükségesebb butorzattal. Tanítvány tot-magyar. Csak okl. férfitanítók pályázhatnak. *Tomecsék Imre* főtanító. 394 1-2

Istvánfalú (Pozsonym.) róm. kath. kántortanítói állására I. év *szept. 4.* a választás napjáig, pályázat. Javadalom: két padlózott szoba, egy zár konyha, egy kamra, egy istálló, egy színen kívül az egyháznak és poigárilag megvásárolt s biztosított díjvel szerint; egyezsereg-harminczhat kor., negyvennyolcz hit. Kérvények a tanfelügyelő espereshez Modorba küldendők. Személyes megjelenés előnyös. *Ervényi Lajos* tant. esp. 396 1-1

Ó-Gyalla II. tanítói állás pályázati határideje *szeptember 5-ig* meghosszabbították. Fizetés és egyéb feltételek 32. számban betekinthetők. Személyes megjelenés nem szükséges. 395 1-1

A nagyjáczi (Nyitra) anyaegyházi kath. kántortanítói állomásra *szept. hó 16-ig* pályázat hirdették. Jövedelme mint kántornak: 10. kath. hold 800 ői szántóföld, 800 ői réthől fele, legelőföldmenny 1 hold 800 ői, mely azonban nagyobb részt szántaték, egy téhen- és két sertéslegetelési jog. Stóla, misealapítvány, templompénztárból, offera, harangoztatásért 300 korona, 14 pozs. mérő rozs. Ha Theszér főkegyház elkülönítették az anyaegyházi kántorságtól, ezen jövedelem csekély esőknövekedést szenvedne. Mint tanítónak (tanpénzből 400 korona, a fönnemlített ingatlanokból fele rész. Ismételt fiúk oktatásáért lejenként 1 korona. Megfelelő lakás kerítel. Személyes megjelenés szükséges. *Verner Ferencz* plébános, iskolaszéki elnök. 389 1-1

Korossi (Nyitra) kántortanítói állomásra *szept. 25-ig* pályázat nyitatták. Javadalom 2 szoba, konyha, kamra,

fakamra, 5 hold szántó, 2 ői fa, 2 szekér dorongfa, 51 pozs. mérő rozs, 1 pozs. mérő árpa, ostyasütés 24 kor., passióének 4 kor., alapítványi misék után 50 kor., stóla-ból 180 kor., község pénztárból 610 kor., gazdasági ismételt oktatásért 100 kor. A rendes teendőkhöz kivül tartozik harangozót, köznapokon egyháziút és beteglátogatáshoz kísérőt adni. *Iskolaszéki elnök*. 398 1-1

Erdélyi egyházmegye.

A nagyszebeni róm. kath. Terézvárvaháznál megüresedett egyik tanítói állásra pályázat hirdették. Fizetés évi 1000 kor., szabályszerű 5-ödéves korpótlék, három szobából és kertből álló lakás. Köteleessége egyik osztály vezetése és a kézimunka tanítása mind a 6-osztályban. A helyőn fölszerelt folyamodványok *szeptember 3-ig* erdélyi püspök úr ő méltóságához címezve alulírott igazgató-ságához küldendők be. *A Terézvárvaház igazgató-sága*. 393 1-1

Győri püspöki megye.

A szill-sárkányi (Sopron) róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 kor., butorozott szoba fűtéssel. Az állásra csak okleveles tarthat igényt. Köteleessége az első osztályt tanítani, szükség esetén a kántori teendőkhöz segédkezni. Kérvények az *iskolaszék elnökségéhez aug. 25-ig* nyújtandók be. 374 2-2

A sopron-bogyoszlói róm. kath. népiskolánál üresedésbe jött egyik osztálytanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalom: 800 korona, havi előleges részletekben, egy szoba, a legszükségesebb butorzattal, fűtés és táhatis. Köteleessége a részére kijelölt osztályban, úgyszintén az ismétlőiskolában tanítani, valamint a kántori teendőkhöz díjtalanul segédkezni. Kérvények az iskolaszékhez címezve 15t. Farkas Sándor plébános úrhoz küldendők. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. *Dominkovich János*, főtanító. 386 1-1

A rába-patonai (Győr) róm. kath. népiskolához az egyik osztálytanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 kor. és egyszobás lakás. Köteleessége: a rábizandó tanteremben a mindennapi és az ismétlőseket tanítása. Pályázhatnak okleveles férfitanítók. Kántoriakban jártasoknak előny adatik. Pályázati határidő *szept. 8.* Az állomások október hó 1-én töltendő be. *Iskolaszék*. 392 1-1

Kalocsai érseki megye.

Bács-Bodrog vármegye Kula község róm. kath. hitfelekezeti iskolájánál üresedésbe jött magyar-német tanítvány elemi iskolai tanítói állásra I. év *szeptember hó 4-ig* pályázat hirdették. Állomás javadalmi: *a)* 971 kor. kézpénz; *b)* 200 kor. lakbér-illetmény; *c)* törvény által biztosított ötödéves korpótlék, negyedévi előleges részletekben. A megválasztott tanítónak köteleessége leend az iskolaszék által kijelölendő osztály és ismétlőiskola vezetése. Továbbá a kántor akadályoztatása, vagy betegsége esetén a kántori teendők díjtalan végzése, miért is ezen állásra az orgonálás és énekekben teljesen jártasak pályázhatnak. A szükséges okmányokkal fölszerelt folyamodványok a már fennebb jelzett időig *15t. Bach János* kerületi esperes-tanfelügyelő úrhoz Brestovácra küldendők. 400 1-1

Nyitrai püspöki megye.

Viszocsanai (Trencsén) u. p. N.-Sztricie) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: kézpénz, föld, terményekben és szolgáltatásokban 710 korona. Fizetésemelés címen Viszocsan Nedassócz (Nyitra-Nádas) községektől 240 kor. Temetkezési díjak. Lakás: 2 szoba, kamra stb. Pályázati határidő I. é. *aug. 25.* Személyes megjelenés kívántatik. Kérvények a viszocsanai iskolaszékhez küldendők. *Tomann Gyula* plébános. 353 2-2

Morva-Lieszkői Irtványban (Trencsén) róm. kath.

tanító állásra pályázat hirdettük 1902 aug. 28-ig. Fizetése: Palugyay-alkapítványból 600 kor., illetmény 100 kor., beiratási díj 20 kor., 1½ hold szántóöld. Tanítási nyelv: tot-magyar. Csakis okleveles tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés kívántatik. *Roth Agoston* plébános. 390 1—1

A zserói római kath. másodtanítói állásra szeptember 3-ig pályázat hirdettük. Javadalma 768 korona, kettő öfő és egy szobából álló lakás. Kötelessége vegyes osztály vezetése, az ismétlők felváltva tanítása és férfinél a kántoriakban való segédkezés. Az állás tanév közben el nem hagyható. Pályázhatnak okleveles férfi és nő tanítók. Az iskolaszékre címzett kérvények ft. *Döller József* esperesplébános úrhoz Zserére u. p. Ghymes, Nyitra megye küldendők. 401 1—1

Pannonhalmi egyházmegye.

A lazi-i (Veszprémi) római kath. iskolához osztálytanítói állásra pályázat hirdettük. Fizetés: polgári évre 600 korona havi részletekben, butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége egyik osztályban tanítani, a növendékeket nétköz- és vasárnapokon a templomba vezetni s ott azokra felügyelni, kántorságban — ha tud — segédkezni. Tánnyelv magyar. Pályázhatnak okleveles tanítónők is. Az állás f. é. szeptember 15-éig elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt kérvények az iskolaszék elnökehez címzendők. 378 1—1

Pécsi egyházmegye.

Uj-Bezdan (Baranyai) magyarajkú római kath. kántortanítói állomásra augusztus 31-ig pályázat hirdettük. Fizetése: Lakás és egy hold kerten kívül késpzépben 642 korona, minden tanítónak 80 filler (70—80), 56—66 korona, 6 öfő puhaia és 2 hold szántóöld (bérlete 60—70 korona), vasár- és ünneppnap az iskolában litániát tart. Okleveles, esetleg képezdevezettek folyamodványaitak nagyságos *Obrokocz Lajos* iskolaszéki elnök címére beremendre küldjék. 399 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A mehi római kath. kántortanítói állásra szeptember 1-naplánapnak d. e. 8 órájával pályázatot nyitok. Javadalma mint kántornak 8 aateszteni hold 727 öfő első osztályú föld. Az anyaegyházhoz 24 hl. buza. A fők — kath. templom névelő székülgödő — egyházasból 6 hl. rozs, 8 kor. Szőlő és misenapítványokból 220 korona, 12 méter tűzfű. Műi tanítónak 104 korona állami segély, 56 korona tandíj, 1650 hl. zab; adami évtőltek. Van három ujonnan padozott, káesztett szoba, konyhából álló kényelmes lakása riasos mészomazszerű kövezett folyosóval a pompás iskolaépületen, konyhaherttel, istálló sertésóval, esürrrel és maglárval. A pályázók személyes megjelenése és oklevelek bemutatása föltetlenül megkivántatik. Kiváló éneklészek fizetésjavítást is kérhetnek. Mchiben posta, vasút, távirtdiálmás Tornyallya. 1902 aug. 21. *Dráveczky Kálmán* plébános. 403 1—1

Székeslehelvári egyházmegye.

Ettyeek (Fejérm.) római kath. iskolánál egy osztálytanító állásra pályázat hirdettük aug. 30-iki hatánapnap. Javadalmazása 700 kor. havi előleges részletekben, 4 n. kemény has-ábia, butorozott szoba. Kérvények nagys: *Magdics István* kanonos esperes úrhoz Ettyekre (Fejérmegye) küldendők. Kötelessége az I. osztályt a püspöki rendszabályok értelmében nevelni és tanítani, a kántortanítónak a kántori teendőkbén segédkezni, ugyanazert az ezben jartasak előnyben részesítnék és megfelelő jövedelemre számíthatnak. 381 1—1

Szepesi püspöki megye.

Müllenbachi (Szepesm.) német-magyar római kath. iskolánál kántortanító állomásra aug. 28-ig pályázat hirdettük. Orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak.

Fizetés 816 kor., ujonnan atalakított szép lakás. Folyamodványok *Breznyák János* esperesplébánoshoz Nagy-Szalókra küldendők. 379 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Vizlendvai (Vasm.) római kath. népiskola osztálytanító állásra szeptember 1. választási napig pályázat hirdettük. Fizetése: 1 butorozott szoba fűtve, 200 kor. államségéllyel együtt, 800 kor. késpzép. Tánnyelv magyar-szlovén. Kötelessége III—IV. osztályt, ismétlőket tanítani, kántoriakban segédkezni. Személyes megjelenés előnyös. Folyamodványok *iskolaszéki elnökek* Vizlendva, u. p. Szarvaslak küldendők. 382 1—1

A szentléránti római kath. osztálytanító állomásra szeptember 10-iki hatánapnapal pályázat hirdettük. Fizetése két szoba, egy konyha, kamarából álló esimos lakás és a gondnok által évnegyvedenkint előre fizetendő 700 korona évi díj. Tanítónők is pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. Fölszerelt kérvények az iskolaszéki elnökséghez (Vasm. p. Dömötöri) küldendők. Választás napján személyes megjelenés kéretik. *Dörner István* iskolasz. elnök. 402 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Dégh (Veszprémi) egy római kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése: 600 kor. egy teljes polgári évre, butorozott szoba fűtéssel. Ha a megválasztott tanító a kegyúr helyeslésevel is találkozik, úgy 200 kor. kegydíjban részesül. Kötelessége: egy osztály önálló vezetése, a kántori teendőkbén valamint az ismétlősök oktatásában segédkezni tartozik. Kérvények főt. *Balogh András* isk. zéki elnök úrhoz augusztus hó 20-ig küldendők. 345 2—2

A csóthi (Veszprémi) osztálytanító állásra szeptember 7-re pályázat hirdettük. Fizetése lakáson kívül 800 korona. *Kaufman Géza* plébános. 383 1—1

Nagy-Gannára (Veszprémi) római kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése 600 kor. és lakás. Tánnyelv: magyar-német. *Iskolaszék*. 397 1—1

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolcsóbb árakban előnyös fizetési föltételek mellett kiváló légnymású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.